

לקט שאלות העוסקות בצורני גזירה ונטייה: צורנים סופיים ומשמעויותיהם

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תש"ף, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

16. ד. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת מילה.
- (1) **מְשַׁפֵּטָן** של הנשים שהתפרעו בהפגנה יחל בשבוע הבא.
- (2) אביה של חברתי הוא **מְשַׁפֵּטָן** ידוע.
- השלם את המשפט שלפניך.
- במילה המודגשת במשפט (1) סוג הצורן הסופי הוא _____ ומשמעותו _____ ,
- ובמילה המודגשת במשפט (2) סוג הצורן הסופי הוא _____ ומשמעותו _____ .

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תש"ף, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

14. לפניך עצות להזמנת תחפושות באינטרנט מאתרים של חברות מחו"ל.
- עצות להזמנת תחפושות באינטרנט מאתרים של חברות מחו"ל**

<p>III. בדקו אילו הטבות מוצעות באתרי קופונים בחו"ל — שוברי הנחה מוצעים באתרים בחו"ל וגם באתרים של חנויות התחפושות.</p>		<p>I. הזמינו לפחות חודש וחצי מראש — כך תיהנו מעלויות שילוח נמוכות יותר, ותבטיחו שהמשלוח יגיע בזמן.</p>	
<p>IV. שימו לב למידות — אם אינכם בטוחים מהי המידה המתאימה לכם, השתמשו בסרגלי המידות המוצעים ברוב האתרים או התייעצו עם נציגי האתר.</p>		<p>II. קנו בקבוצה — בקנייה משותפת עם חברים או עם בני משפחה הוצאות השילוח מתחלקות בין כולכם, והקנייה נהפכת למשתלמת יותר.</p>	

(מעובד על פי הראל, ר' ולוי, ר' (12/1/2015). כך תקנו תחפושות באינטרנט בזול ותימנעו ממלכודות. מתוך האתר TheMarker).

ה. לפניך ארבע מילים מן העצות שלעיל.

עֲצוֹת, עֲלוֹת, הֶטְבוֹת, מִדּוֹת

(1) **הקף** את המילה שאין בה צורן נטייה.

(2) ציין את השורש של המילה שאין בה צורן נטייה. _____

(3) כתוב את משמעות צורן הנטייה שבשלוש המילים האחרות. _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, **חצב־ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

12. לפניך קטע קצר, ובו מילים מודגשות. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

אדם נרקיסיסט מלא בחשיבות עצמית והתנהגות שלו מאִפְיֶנֶת בדרישה להערצה, בקנאה וב שִׁחְצָנוּת. המנהיגים הנרקיסיסטים חושבים ששמורה להם הזְכוּת לעקוף איסורים מוסריים. את ההַצְלָחוּת הם נוטים לזקוף לטובתם, ואילו בכְּשָׁלוֹנוֹת שלהם הם מאשימים אחרים. כמו כן הם דורשים צִיוּת עיוור, מבקשים שיחמיאו להם ואינם מסוגלים לקבל בְּקָרָת.

א. (3) • העתק מן הקטע מילה מודגשת שבה התיי"ו בסוף המילה היא חלק מצורן גזירה סופי.

• כתוב מהי משמעות הצורן במילה שהעתקת. _____

(4) לצורני הנטייה יש כמה משמעויות.

העתק מן הקטע שתי מילים מודגשות שיש בהן צורן נטייה, והמשמעות של צורן הנטייה בכל אחת מהן היא **אחרת**.

ציין את המשמעות של צורן הנטייה בכל אחת מהן.

המילה: _____ משמעות צורן הנטייה: _____

המילה: _____ משמעות צורן הנטייה: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ט, מס' 75281

פרק ג: מערכת הצורות

14. א. ענישה היא תגובה על הפרת **חובותיו** החברתיות של האדם. במילה **חובותיו** יש שני צורנים סופיים.

כתוב את שני הצורנים הסופיים, ולכל אחד מהם ציין את סוגו (צורן גזירה או צורן נטייה) ואת משמעותו.

צורן I: _____
סוג הצורן: _____
משמעות הצורן: _____

צורן II: _____
סוג הצורן: _____
משמעות הצורן: _____

ב. לפניך רשימה של מילים בסיומת □ ית.

אַרְוֹנִית, מְלַצְרִית, לוֹחֵית, מְלִית, עֲצָלָנִית, גְּבִשׁוּשִׁית

(1) בטבלה שלפניך מיינ את המילים לשתי קבוצות לפי סוג הצורן הסופי (צורן גזירה או צורן נטייה).

(2) כתוב את המשמעות המשותפת של הצורנים בכל קבוצה.

צורן גזירה	צורן נטייה
משמעות הצורן:	משמעות הצורן:

ג. לפניך שלושה שמות ומשמעויותיהם.

חֶלְקִיק – חלק זעיר עֶגְלָגַל – מעוגל מעט מְתַקֵּתֵק – מתוק במקצת

(1) מה המשותף למשקלים של השמות מבחינת דרך היצירה שלהם? _____

(2) מה המשותף למשקלים של השמות מבחינת המשמעות שלהם? _____

(3) לפניך שם נוסף: פִּהְפָה.

במה דומה שם זה לשמות שבראש הסעיף, ובמה הוא שונה מהם?

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ט, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

12. לפניך קטע על פי טקסט 1, ובו מילים מודגשות.

I המונח "חדשות כזב" כולל קשת רחבה של הַטְעָיוֹת וּבְדִיּוֹת. באחת מן הכתבות הִדְוּעוֹת לשמחה
 II פורסם כי יש חיים על הירח. "החדשות מהירח" הִצְגוּ באופן שנועד לְשׂוֹת להן מְדָה של אמת.
 III המאמרים נלקחו כביכול מכתב עת מְדַעִי, הובאו בהם נתונים כמותיים רבים, ובצידם תיאור של הטלסקופ
 IV ששימש לְגְלוֹי.

1. אחת מן המילים המודגשות בקטע שבראש השאלה מסתיימת בצורן גזירה.

הקף את המילה, וציין את משמעות הצורן הסופי שבמילה. _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

15. ב. השלם את הקטע שלפניך.

משחקי כְּדוּר עדיין נפוצים בימינו.

מן המילה כְּדוּר נגזרה המילה כְּדוּרִי שמשמעותה היא דבר עגול, שנראה כמו כדור.

משמעות צורן הגזירה הסופי במילה כְּדוּרִי היא _____.

המילה כְּדֻרָת היא החלופה העברית לבאולינג, והיא נוצרה בדרך של _____.

דרך התצורה של המילים כְּדוּרְסָל, כְּדוּרְקָל היא _____.

דוגמה למילה נוספת שנגזרה באותה דרך תצורה של המילים כְּדוּרְסָל, כְּדוּרְקָל היא המילה _____

מטקסט 3, שורה 2. _____

מן המילה כְּדוּר נגזר השורש המרובע כ-ד-ר-ר. השורש המרובע כ-ד-ר-ר נוצר בדרך של _____

_____.

ג. לפניך משפט, ובו מודגשות שתי מילים.

מְהִירוֹת גלישה גבוהה מאפשרת תגובות מְהִירוֹת למהלכים במשחק.

ציין ליד כל מילה את סוג הצורן הסופי שבה: צורן גזירה אַנ צורן נטייה, וקבע את משמעותו.

מְהִירוֹת סוג הצורן הסופי: _____ משמעותו: _____

מְהִירוֹת סוג הצורן הסופי: _____ משמעותו: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חצב־ברק, אוגוסט 2018, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

13. ב. המילה **מְקָצוּעַן** מסתיימת בצורן שיכול להתפרש בשתי דרכים: צורן גזירה או צורן נטייה.

שבץ את המילה "מקצוען" במשפט משלך, כך שהצורן הסופי בה יהיה צורן גזירה:

שבץ את המילה "מקצוען" במשפט משלך, כך שהצורן הסופי בה יהיה צורן נטייה:

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

15. ג. לפניך שני משפטים ובכל אחד מהם מודגשת מילה.

(1) מטרתה של התוכנית החדשה היא לעודד **מְעַרְבוּת** של בני נוער בחיי הקהילה.

(2) בימינו יותר ויותר נשים **מְעַרְבוּת** בניהול הבכיר.

שתי המילים המודגשות מסתיימות בצורן סופי.

ציין את סוג הצורן הסופי שבכל אחת מן המילים המודגשות: צורן גזירה או צורן נטייה.

(1) **מְעַרְבוּת** _____

(2) **מְעַרְבוּת** _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, **חצבי־ברק**, אוגוסט 2017, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

15. ב.

לפניך משפט, ובו מיילים מודגשות. קרא אותן, וענה על הסעיפים שאחריו.

צעירי דור ה־Y רוצים לשפר את **יכולתם המקצועית**.

(1) שתי המילים "יכולתם" ו"מקצועית" מסתיימות בצורן סופי.

מהו סוג הצורן הסופי המשותף לשתי המילים האלה? **הקף** את התשובה הנכונה.

צורן גזירה

צורן נטייה

(2) כתוב ליד כל מילה את משמעות הצורן הסופי שלה.

יכולתם: _____

מקצועית: _____

(3) לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. ה**קְרִיאָה** של בני הנוער מסתכמת במסרונים קצרים.

II. הכתובת על החרס שנתגלה בחפירות אינה **קְרִיאָה** בגלל פגעי הזמן.

• באיזה משפט יש במילה "קריאה" צורן נטייה? _____

• ציין את המשקל של המילה "קריאה" בכל אחד מן המשפטים.

_____ המשקל של "קריאה" במשפט I:

_____ המשקל של "קריאה" במשפט II:

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ז, מס' 75281

פרק ג: מערכת הצורות

15. לפניך שלושה משפטים, ובהם מודגשות מילים.

- (1) השאלה הִסְוֹדִית ביותר היא מה תכלית התפילה.
 - (2) אין לראות בתפילת הציבור משימה קוֹלְקָטִיבִית לשיפור רמת החיים החוֹמְרִית.
 - (3) שאיפתו הִטְבְּעִית של האדם לשפר את תנאי חייו יוצרת דחף להתפלל אל ה'.
- א. כל המילים המודגשות נוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי (גזירה קווית), ובכולן התרחש תהליך בשני שלבים: בכל שלב נוסף צורן. כתוב את שני הצורנים המשותפים לכל המילים, ציין את המשמעות של כל אחד מהם, וקבע אם הוא צורן גזירה או צורן נטייה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ז, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

12. לפניך משפט וקטע קצר על פי הטקסטים, ובהם מילים מודגשות.

- בעבר הַשְׁתַּת החינוך בארץ על ערכים כגון טובת הכלל והחברה, אולם כיום החברה הישראלית מְתַגַּמְלֶת על הישגים אישיים.
- ההגשמה בקיבוץ אינה יכולה לְהַחֲשֵׁב עוד ליעד עיקרי. כיום תנועות הנוער מְעַרְבוֹת בַּעֲשִׂיהַּ החינוכית והציבורית, והן מסגרת לְשִׁיחַ עֶרְכֵי על פי עֶרְכֵי מְגִלַת העצמאות וצורכי השעה של מְדִינַת ישראל. דוֹמָה שמשמעותן של תנועות הנוער היא לְהוֹכִיחַ בכל פעם מחדש כי הוֹלָמוֹת אותן מילות השיר: "שירה, הנוער, שיר עתידנו".

ה. תנועות הנוער הן מסגרת לשיח עֶרְכֵי על פי עֶרְכֵי מגילת העצמאות.

מבין שתי המילים המודגשות הקף את המילה שיש בה צורן גזירה, וציין את משמעותו.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ו, מס' 75281

פרק ג: מערכת הצורות

12. ג. לפניך שני משפטים ובהם המילה **שְׁבִירָה**.
- (1) יהלום מונצנץ בגלל **שְׁבִירָה** של קרני האור.
- (2) לא רצוי לתת לילדים קטנים צלחת **שְׁבִירָה**.
- (1) באיזה מן המשפטים יש במילה **שְׁבִירָה** צורן נטייה? _____
- (2) ציין את המשקל של המילה **שְׁבִירָה** בכל אחד מן המשפטים.
- משפט (1): _____
- משפט (2): _____

13. ג. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מילה מודגשת.
- מדינות אירופה אינן מחויבות לקלוט ב**שְׁטֶחָן** את כל המהגרים.
 - יש הטוענים כי מי שמתנגד לקליטת פליטים במדינתו הוא **גְזֵעַן**.
- מבין המילים המודגשות קבע באיזו מילה יש צורן גזירה ובאיזו מילה יש צורן נטייה.
- שְׁטֶחָן**: _____ **גְזֵעַן**: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ו, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

17. ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מסומנת בקו המילה **סביבתי**.
- I. **החברה להגנת הטבע מפעילה תכנית לחינוך סביבתי שמטרתה לחזק את ערכי השמירה על הטבע והסביבה בקרב הדור הצעיר.**
- II. **בסביבתי הקרובה רבים מדברים על חשיבות המזון הבריא.**
- ציין את סוג הצורן הסופי במילה "סביבתי" בכל אחד מן המשפטים (צורן גזירה או צורן נטייה) ואת משמעותו.
- משפט I: סוג הצורן _____ משמעותו _____
- משפט II: סוג הצורן _____ משמעותו _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, מרכיב 70%, חורף תשע"ו, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

11. א.

לפניך שמונה מילים שהן צורות בינוני בנקבה.

מְנַחֵה נְדוּנָה מְפַלֵּית נוֹדַעַת

מְאֵטָה מְסִתּוֹבֶבֶת מוֹכְנָה מְשַׁתְנֶנֶה

לפניך טבלה. **שבץ** כל אחת מן המילים במשבצת המתאימה לה בטבלה.

הקפד לשבץ את המילה כראוי על פי גזרתה ו**בניינה**.

התפעל	הופעל	הפעיל	נפעל	בניין גזרה
				נחי פ"ו
				נחי ל"ה
				ע"ו
				כפולים

ב.

לפניך קטע משיר לחמוטל, שכתב חיים נחמן ביאליק.

מָה אוֹכֵלָה

חְמוּטֵל?

פְּרֵי הַגֶּן

מְלוֹא הַסֵּל!

[...]

מָה לוֹמְדָה

חְמוּטֵל?

אֶל תִּשְׁאַל

אֶל תִּשְׁאַל

חְמוּטֵל

לֹא לוֹמְדָה כָּלֵל!

(לקוח מן האתר זמרשת – זמר עברי מוקדם (www.zemereshet.co.il))

הקף בשיר שתי מילים בצורת בינוני בנקבה, וכתוב את הצורה הנהוגה בימינו

של כל אחת מן המילים. _____ , _____

ג.

על פי שני הסעיפים א-ב, ציין את שני צורני הנטייה בבינוני נקבה בעברית.
